

Nr 138.

Av herr **Sten m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts förslag till omreglering av Svea hovrätts och hovrättens för Nedre Norrland domkretsar.*

I statsverkspropositionen, II ht punkten [16], föreslås att hälsinglandsdelen av Gävleborgs län överföres från Svea hovrätt till hovrätten för Nedre Norrland, vars förläggningssort är Sundsvall.

Motiveringen för överflyttningen är knapphändig. Departementschefen uttalar, att det är angeläget att inom hela hovrättens domkrets allmänheten har så goda förbindelser till hovrättens förläggningssort som möjligt samt att för den enskilda parten olägenheten av att förläggningssorten är avlägsen i vissa hänseenden väl kan avhjälpas genom att hovrätten sammanträder på lämplig plats utanför förläggningssorten, varigenom statsverket dock åsamkas särskilda kostnader. Departementschefen förklarar därefter kort och gott, att det ur angivna synpunkter därför är till fördel med överflyttningen. Från synpunkten om statsverkets kostnader för sammanträden utom förläggningssorten kan i det följande bortses, eftersom det knappast kan vara meningen att genom indragning av dylika, i rättegångsbalken förutsatta sammanträden ytterligare öka den enskildes kostnader för rättegångar. Återstår den andra synpunkten, nämligen angelägenheten av att allmänheten har goda förbindelser till hovrättens förläggningssort. I detta hänseende anser departementschefen således — i likhet med utredningsmannen — att överflyttningen är till fördel.

Utredningsmannen anför därutinnan (se II ht s. 24) att Sundsvall ligger för Hälsingland, med undantag för Bollnäs domsaga, bättre till än Stockholm; avståndet mellan domsagornas kansliorter och Sundsvall är nämligen kortare än avståndet mellan dessa orter och Stockholm.

Emellertid är avståndet i och för sig icke avgörande, utan hänsyn måste också tagas till förbindelsernas antal och lämpliga anordning.

Förhållandet är vidare, att endast den mindre delen av huvudförhandlingarna i fullföljda mål hålles i Stockholm, medan de flesta huvudförhandlingarna hållas på hovrättsting i Gävle eller Bollnäs, i allmänhet Gävle, ibland också vid sammanträden på andra orter, såsom Ljusdal, Söderhamn, Hudiksvall. Indragning av hovrättsting i Gävle förutsättes ju ej, även om omregleringen genomföres.

Det synes därför riktigare att i första hand jämföra förbindelserna till

Sundsvall med dem till Gävle. Och det är då uppenbart, att förbindelserna med Gävle och möjligheterna att där genomföra huvudförhandling med fram- och återresa samma dag äro betydligt bättre än i fråga om Sundsvall, måhända dock med undantag för orter inom norra Hälsinglands domsaga, som emellertid ha tillfredsställande förbindelser med Gävle. Även om man räknar med handläggning i Stockholm, äro motsvarande möjligheter åtminstone för befolkningen i de båda sydligare domsagorna i Hälsingland förmånligare än handläggning i Sundsvall (jfr redogörelsen s. 39—43 i utredningsmannens promemoria).

Inom landskapet finnes en stark opinion mot överflyttning. Landskapet har sina administrativa, kommersiella och kulturella förbindelser söderut, mot residensstaden och huvudstaden. Det ter sig onaturligt att bryta ut de judiciella angelägenheterna och rikta utvecklingen i detta hänseende norrut. Den nuvarande ordningen medför också den praktiska fördelen att en hovrättsresa till residensstaden eller huvudstaden kan förenas med ärenden i andra angelägenheter.

Den föreslagna ändringen skulle därför — långt ifrån att bli till fördel för landskapets befolkning — innebära olägenheter samt brytande av utvecklingen och traditionen.

Härtill kommer att, såsom länsstyrelserna i Gävleborgs län och Västerbottens län framhållit, en uppdelning av länet på skilda hovrätter är olämplig. Det är i vårt land en av ålder antagen princip, att största möjliga anpassning bör eftersträvas mellan rikets judiciella och administrativa delning, och i enlighet härmed undvikes vid regleringar av domsagor att genombryta administrativa gränslinjer. Denna princip bör respekteras även vid reglering av hovrättsområden. Länsstyrelsen i Gävleborgs län har med rätta framhållit — utom det principiellt riktiga i att de administrativa och judiciella gränserna icke skära varandra — att det är ur allmänna och psykologiska synpunkter önskvärt, att länets olika delar så långt detta är möjligt sammanhållas i en enhet.

Det grundläggande resonemanget för utredningsmannen har emellertid varit, att verksamhetsbasen för hovrätten för Nedre Norrland är för smal, samt att det för utnyttjande av hovrättens fulla arbetskapacitet är erforderligt att utvidga dess domkrets. Endast påvisandet av verkliga olägenheter av en överflyttning bör enligt utredningsmannen få hindra dess genomförande (promemorian t. ex. s. 55 nederst och 71). I departementschefens motivering är frågan icke upplagd på detta sätt. Departementschefen förklarar nämligen först, att en överflyttning av Hälsingland är till fördel, och anför sedan att genom en sådan omreglering därjämte vinnes att hovrättens arbetskapacitet kan utnyttjas bättre än för närvarande. Att departementschefen icke ansett sig kunna skjuta reso-

nemangot om utnyttjandet av arbetskapaciteten i förgrunden är förklarligt med hänsyn till den utveckling arbetsbelastningen i hovrätterna undergått.

Medeltalet mål per hovrättsledamot var för åren 1949—1951 för Svea hovrätt 51,5, för Göta hovrätt 46,1, för hovrätten över Skåne och Blekinge 47,1, för hovrätten för Västra Sverige 49,9, för hovrätten för Nedre Norrland 38,8 och för hovrätten för Övre Norrland 45,6. Måltillströmningen har därefter ökat, och för 1953 beräknas motsvarande siffror utgöra resp. 62,2, 52,2, 50,8, 52,5, 49,0 och 48,9 (II ht s. 23 och 27).

En jämförelse mellan dessa siffror visar — om man undantager den synnerligen arbetstyngda Svea hovrätt — att den ganska betydande skillnad i arbetsbelastningen, som tidigare funnits mellan å ena sidan hovrätten för Nedre Norrland och å andra sidan de andra hovrätterna, numera är praktiskt taget utjämnad, samt att förutsättningarna för utnyttjandet av den nedre norrländska hovrättens och de andra hovrätternas arbetskapacitet därför kunna bedömas som tämligen likvärdiga.

Det framgår alltså, att organisatoriska skäl för överflyttning av Hälsingland numera icke torde kunna åberopas.

I det föregående har tillika påvisats, att en överflyttning skulle medföra försämrade förhållanden för större delen av landskapets befolkning.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen vid sin behandling av andra huvudtiteln i statsverkspropositionen måtte uttala sig mot omreglering av Svea hovrätts och hovrättens för Nedre Norrlands domkretsar.

Stockholm den 27 januari 1954.

H. Sten.

Rickard Sandler. Bernhard Näsgård. Jon H. Jonsson.
